

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Мале та середнє підприємництво являється основою економіки багатьох розвинутих країн світу та відіграє суттєву роль як за кількістю суб'єктів господарювання та чисельністю зайнятих на них, так і за обсягами виробництва продукції (робіт, послуг).

Загалом мале підприємництво має низку переваг, що визначаються насамперед створенням нових робочих місць; вирішенням проблеми подолання безробіття (оскільки простежується зменшення кількості та чисельності великих підприємств); швидким пристосуванням до ринкових змін, нових обставин тощо. Також суб'єкти малого підприємництва формують значну частину доходів місцевих бюджетів. Тому мале підприємництво виступає важливим чинником у подоланні як економічних так і соціальних проблем, а результати його діяльності мають вплив на макроекономічні показники.

Чинне законодавство визначає, що «підприємства (крім бюджетних установ) можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств» [3]. Необхідно зазначити, що значну частку у структурі підприємств займають саме мікропідприємства та малі підприємства, що підтверджується статистичними показниками (табл. 1., рис.1).

Таблиця 1

Кількісна характеристика суб'єктів великих, середніх, малих і мікропідприємств у Тернопільській області у 2016 -2019 роках

Роки	Усього	Підприємства					Фізичні особи – підприємці			
		Усього	великі	середні	малі	з них	Усього	суб'єкти СП	суб'єкти МП	з них
						мікро				суб'єкти мікро-підпр
2016	40365	4249	1	231	4017	3284	36116	9	36107	35957
2017	36013	4710	2	227	4481	3720	31303	8	31295	31092
2018	36908	5043	4	261	4778	4003	31865	11	31854	31552
2019	37821	5092	3	307	4782	3991	32729	8	32721	32476

Джерело. <http://www.te.ukrstat.gov.ua/files/SZE/DP15.htm>

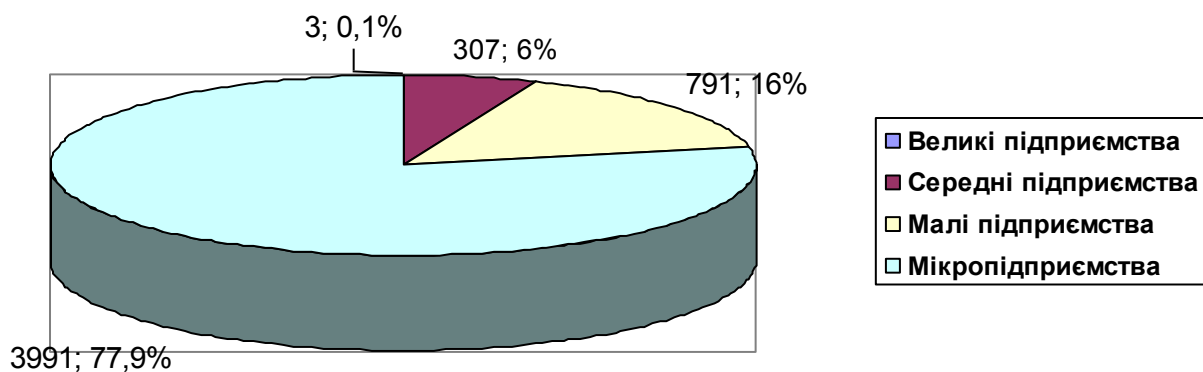

Рис. 1. Структура підприємств Тернопільської області у 2019 році

Примітка. Систематизовано автором за даними <http://www.te.ukrstat.gov.ua/files/SZE/DP15.htm>

Таким чином, малі та мікропідприємства у структурі підприємств Тернопільської області складають 93,9%, що є доволі високим показником.

Окрім юридичних осіб – до малого бізнесу належать фізичні особи – підприємці, кількість яких на кінець 2019 року складала 32729 осіб.

З метою підтримки малого та середнього бізнесу суб'єктам господарювання надано можливість застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Впровадження спрощеної системи, як для юридичних так і фізичних осіб, є основним інструментом підтримки малого бізнесу в Україні.

Застосування спрощеної системи оподаткування юридичними особами є привабливим, оскільки правила ведення обліку як фінансового так і податкового є простішими, а також ризик різного роду перевірок і санкцій є меншим. Умови перебування на спрощеній системі встановлені податковим законодавством. Так, юридичні особи, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності за податковим законодавством можуть належати до третьої групи за умови, що протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень, при цьому ставка податку може складати 3 відсотки доходу – у разі сплати податку на додану вартість та 5 відсотків доходу – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку [4]. Юридичні особи – сільськогосподарські товаровиробники можуть обрати четверту групу за умови, що частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків, при цьому ставка податку визначається виходячи з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель, їх розташування

Наслідком диференціації нормативних вимог щодо оподаткування суб'єктів малого підприємництва стало виокремлення двох систем оподаткування: загальної та спрощеної. Відповідно обрання спрощеної системи оподаткування обумовлює можливість застосування спрощеної системи обліку і звітності, як комплексу процедур, пов'язаних зі спрощеним підходом до використання окремих елементів методу обліку (рахунки, подвійний запис, документація, оцінка, баланс та звітність) для безперервного і взаємопов'язаного відображення об'єктів обліку з метою полегшення роботи облікових працівників при веденні обліку та складання звітності.

Отже, для того щоб система обліку суб'єктів малого підприємництва відповідала вимогам дієвого контролю та оперативного управління процесами підприємств необхідно: удосконалювати нормативно-правову базу щодо організації обліку, удосконалювати існуючі форми документального забезпечення ведення обліку з метою їх більшої адаптації до потреб управління.

Список використаної літератури

1. Бенько І. Д., Сисюк С. В. Особливості організації обліку суб'єктами малого підприємництва, які застосовують спрощену систему оподаткування. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. Сер. : Економічні науки, 2012. Вип. 30(1). С.221-225

2. Кизим М. О., Чечетова-Терашвілі Т. М., Хаустова В. Є. Мале та середнє підприємництво в Україні: особливості та проблеми розвитку. *Бізнес Інформ*. 2019. №10. С. 301–317.2.

3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-14/Верховна Рада України. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI /Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755>

5. Фаріон В. Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2015. № 10. С. 27- 33

6. Фаріон В. Концепції формування та використання інформаційних ресурсів в управлінні витратами та собівартістю продукції. *Наука молода. Збірник наукових праць молодих вчених THEU*. 2012. №18. С.185-192.